

Modraszek eros (eroides) *Polyommatus eros eroides* (4042)

Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek:

Gatunek występuje wyłącznie w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Koordynatorzy obecny i w poprzednim badaniu: Marcin Sielezniew

Ekspertci lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

Badania monitoringowe w roku 2014 wykonywało 3 ekspertów: Cezary Bystrowski, Bogdan Klejzerowicz i Marcin Sielezniew.

Badania monitoringowe w roku 2011 wykonywało 3 ekspertów: Cezary Bystrowski, Przemysław Klimczuk i Marcin Sielezniew.

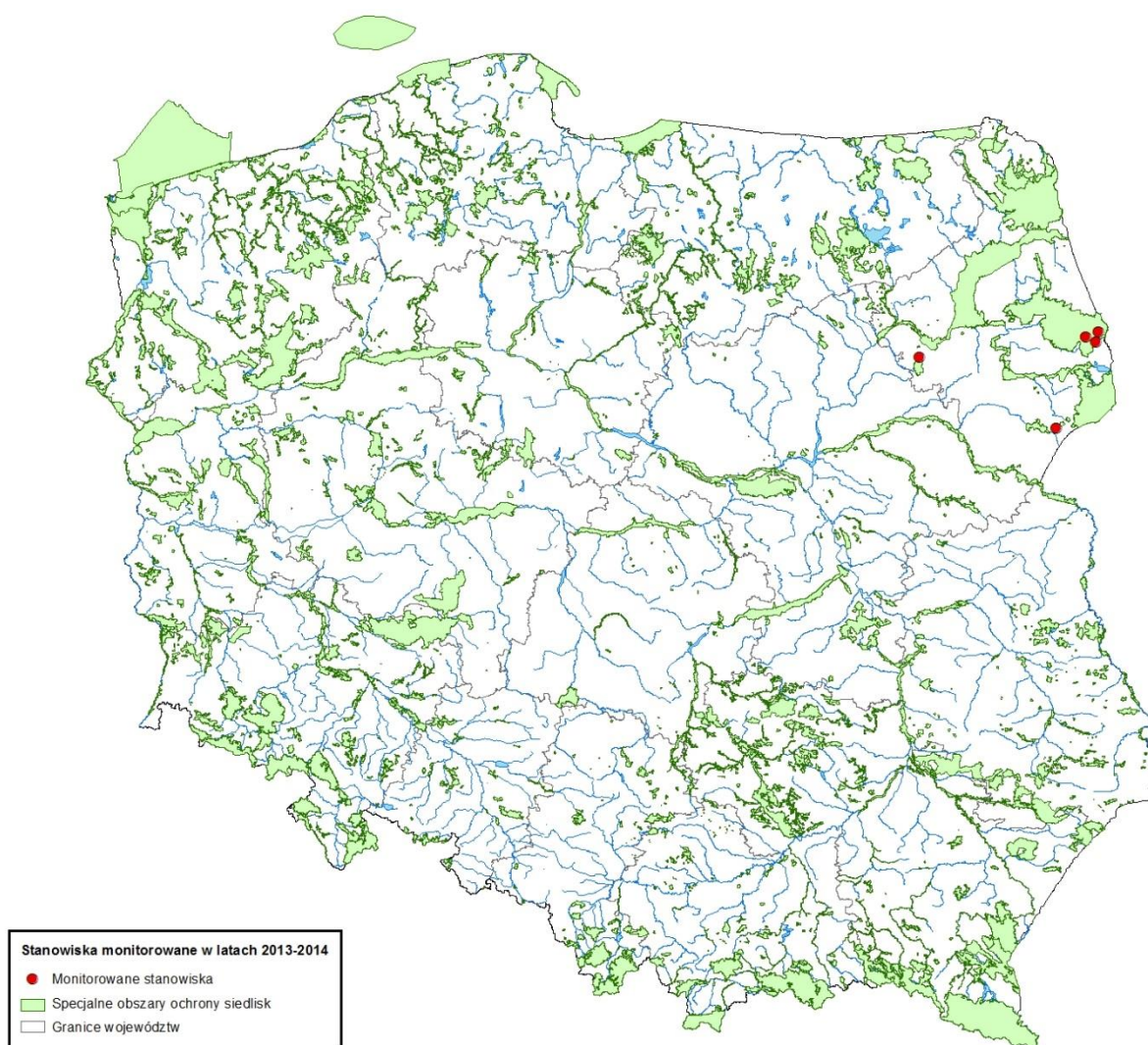
Rok/lata poprzednich badań: 2011

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

Monitoring gatunku przeprowadzono na 5 stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym, w tym 3 badanych w 2011 r. i 2 nowych. Stanowiska te są zlokalizowane w Puszczy Knyszyńskiej (3), na południowych obrzeżach Puszczy Białowieskiej (1) oraz w Czerwonym Borze (1).

Gatunek ten jest w Polsce w chwili obecnej na krawędzi wyginięcia (o ile już nie wyginął) i poza tymi dwoma pierwszymi rejonami nie był w XXI wieku notowany, choć niegdyś był szerzej rozprzestrzeniony. Stanowisko w Czerwonym Borze zdecydowano się włączyć do sieci ze względu na liczną obecność rośliny żywicielskiej oraz występowania szlaczkonii szafranka - gatunku związanego z tą samą rośliną żywicielską, który był sympatyczny z modraszką erosem w Puszczy Knyszyńskiej. Mimo braku obserwacji gatunku w 2014 r. należy kontynuować poszukiwania gatunku w celu odnalezienia ewentualnie istniejących populacji. Szczególnie intensywnie powinien być penetrowany Czerwony Bór, gdzie potencjalne siedliska modraszki

erosa są bardzo rozległe i nie zostały do tej pory wystarczająco zbadane w okresie lotu gatunku. Występowanie gatunku w innych częściach Polski jest mało prawdopodobne.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (5)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk z daną oceną).

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)			
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 zła	XX nieznana
Populacja	Liczba obserwowanych osobników	-	-	5	-
	Indeks liczebności	-	-	5	-
	Izolacja	-	-	-	5
Siedlisko	Baza pokarmowa	-	-	-	5
	Zarastanie przez drzewa/krzewy	-	-	-	5

Populacja

Liczba obserwowanych osobników/Indeks liczebności. W czasie monitoringu prowadzonego w 2014 r. na żadnym stanowisku nie stwierdzono żadnego osobnika, co wskazuje na stan zły (U2).

Izolacja. Nie ma informacji o stwierdzeniu modraszka erosa w 2014 roku, gdziekolwiek indziej w Polsce, w tym na stanowiskach z liczniejszym występowaniem rośliny żywicielskiej, stąd *izolacja* jest nieznana (XX).

Siedlisko

Baza pokarmowa. Na wszystkich stanowiskach występowała roślina pokarmowa, ale jej pokrycie/zagęszczenie było niewielkie i wynosiło < 5% w C*** B***, G*** i Z***, ok. 5% w Ł*** i ok. 20 osobników/ha w J***. Ponieważ niemożliwe było opracowanie waloryzacji tego wskaźnika, przyjęto ocenę XX – stan nieznany.

Zarastanie przez drzewa i krzewy. W przypadkach G*** i Ł*** stanowiska miały charakter liniowy. W przypadku Jelonki było to pozostawione do naturalnej sukcesji pożarzysko, a w Z*** nieodnowiony zarastający fragment zrębu. W Ł***, Z*** i J*** w badanych płatach potencjalnych siedlisk występowało znaczne (60-70%) pokrycie drzewami i krzewami, mniejsze zaś w G*** (ok. 10%). W przypadku C*** B*** określenie wartości tego wskaźnika było trudne ze względu na znaczny penetrowany obszar. Generalnie ze względu na brak waloryzacji dla wszystkich stanowisk przyjęto ocenę XX – stan nieznany.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań
Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2011 i 2014

L.p.	Lokalizacja stanowiska (obszar Natura 2000 lub województwo)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
			Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
			2011	2014	2011	2014	2011	2014	2011	2014
1	PLH200018 Czerwony Bór	Czerwony Bór	-	U2	-	XX	-	U2	-	U2
2	PLH200006 Ostoja Knyszyńska	G***	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
3	PLH200019 Jelonka	Jelonka	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
4	PLH200006 Ostoja Knyszyńska	Ł***	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
5	PLH200006 Ostoja Knyszyńska	Z***	-	U2	-	XX	-	U2	-	U2
Suma ocen			3 U2	5 U2	3 XX	5 XX	3 U2	5 U2	3 U2	5 U2

Na żadnym ze stanowisk gatunku nie stwierdzono ani w roku 2011 ani w roku 2014, stąd **ocena populacji i perspektyw ochrony** są zła (U2). Stan siedliska nie jest znany ponieważ nie wiadomo jakie musi spełniać ono cechy, aby było odpowiednie dla gatunku (brak waloryzacji wynikający z braku obserwacji na czynnych stanowiskach gatunku). Konsekwencją powyższego jest zła **ocena ogólna**.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 3. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach N2000 i porównanie wyników badań
Zestawienie ocen parametrów stanu ochrony gatunku na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2011 i 2014

Obszar N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	2011	2014	2011	2014	2011	2014	2011	2014
PLH200006 Ostoja Knyszyńska	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
PLH200018 Czerwony Bór	-	XX	-	XX	-	XX	-	XX
PLH200019 Jelonka	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
Suma ocen	2 U2	2 U2, 1 XX	2 XX	3 XX	2 U2	2 U2, 1 XX	2 U2	2 U2, 1 XX

W żadnym z obszarów nie znaleziono gatunku, ale w przypadku Ostoi Knyszyńskiej i Jelonki wydaje się, że zbadane stanowiska są na tyle reprezentatywne, że możliwa jest ocena stanu populacji i perspektyw ochrony (zła U2 ze względu na brak obserwacji gatunku), a co za tym idzie i ocena ogólna (U2). Stan siedlisk

jest nieznaną we wszystkich obszarach ze względu na brak waloryzacji. Nie wiadomo jakie są przyczyny braku gatunku na stanowiskach, gdzie wciąż występuje baza roślin żywicielskich i nektarodajnych. W przypadku Czerwonego Boru ze względu na słaby stopień rozpoznania terenu ocena stanu populacji, perspektyw ochrony oraz ogólna są nieznane (XX).

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 4. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (5)

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z rokiem 2011

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitoro- wanych stanowisk	Wpływ po- zytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ nega- tywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływa- nie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
B01	zalesianie terenów otwartych	5									1	nie
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)	5							1			nie
D02.01.01	napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne	5		2								2
F05.06	zbieranie w celach kolekcjonerskich	5								1		1
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	5								4	1	4

Na potencjalne siedliska oddziałują negatywnie przede wszystkim zmiany sukcesyjne, prowadzące do zarastania terenów otwartych i zacieniania stanowisk, a także gospodarka leśna (zalesienia i odnawianie zrębów, a tym samym likwidacja terenów otwartych). W jednym przypadku wzmiankowane jest również kolekcjonerstwo, ale trudno powiedzieć, czy jest to faktyczne oddziaływanie na ten gatunek, biorąc pod uwagę, że go nie stwierdzono na stanowisku. Dwa stanowiska w Puszczy Knyszyńskiej zlokalizowane są na pasach technologicznych pod linią wysokiego napięcia, telefoniczną i nad linią gazową, które są doraźnie czyszczone z podrostu, co przyczynia się do utrzymywania siedlisk otwartych.

Tab. 5. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (5) *Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z rokiem 2011*

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitoro- wanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach tak-podać liczbę/nie
			A	B	C	
B01	zalesianie terenów otwartych	5			1	nie
B02.01	odnawianie lasu po wycince	5	1			nie

	(nasadzenia)					
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	5	1			2
F05.06	zbieranie w celach kolekcjonerskich	5			1	nie
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	5		2		3

Zagrożenia nawiązują generalnie do odnotowanych oddziaływań i zasadniczo są podobne do tych wzmiankowanych w 2011 roku. Zagrożenie B07 „Inne rodzaje praktyk leśnych „ dotyczy zabiegów związanych z konserwacją pasa technologicznego pod liniami wysokiego napięcia, które mogą mieć różny wpływ na siedlisko gatunku. Z jednej strony zabiegi pielęgnacyjne pod linią energetyczną wysokiego napięcia odsłaniają teren, zapobiegając sukcesji, a z drugiej strony przy okazji takiego „czyszczenia” może uciepnieć szkodzenie (roślina pokarmowa).

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 6. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu gatunku

Lokalizacja stanowiska (obszar N2000 lub województwo)	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)	
		Wyniki poprzednich badań (2011)	Wyniki obecnych badań (2014)
PLH200018 Czerwony Bór	Czerwony Bór	-	czerecha amerykańska <i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.
PLH200006 Ostoja Knyszyńska	G***	nie stwierdzono	nie stwierdzono
PLH200019 Jelonka	Jelonka	nie stwierdzono	nie stwierdzono
PLH200006 Ostoja Knyszyńska	Ł***	nie stwierdzono	nie stwierdzono
PLH200006 Ostoja Knyszyńska	Z***	-	nawłoc kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie

Należy kontynuować obserwacje jakościowe w celu ewentualnego odnalezienia istniejących być może gdzieś jeszcze w Polsce populacji, choć wydaje się to coraz mniej prawdopodobne. Szczególną uwagę należy poświęcić obszarowi Czerwony Bór ze względu na znaczną powierzchnię potencjalnych siedlisk, które nie były do tej pory zbadane w wystarczającym stopniu ze względu, że jest to dawny poligon.

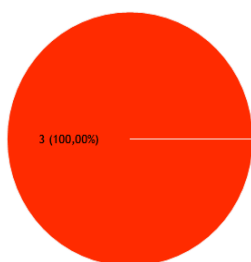
Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Podobnie jak przy podsumowaniu monitoringu w 2011 r. należy stwierdzić, że stan wiedzy na temat ekologii gatunku w Polsce nie daje podstaw do zaproponowania specyficznych działań ochronnych. Przypuszcza się, że gatunkowi powinny sprzyjać działania promujące przestrzenie otwarte w lasach (głównie borach sosnowych) porośnięte roślinami żywicielskimi i nektarodajnymi podobne do tych zaproponowanych w przypadku szlaczkonii szafrańca. Mogą to być czynniki sprzyjające rekolonizacji lub odbudowie populacji. Biorąc jednak pod uwagę, że gatunek jest od lat nie obserwowany perspektywy rysują się raczej pesymistycznie.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

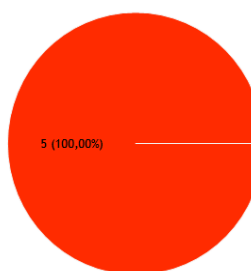
Region kontynentalny

Populacja 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

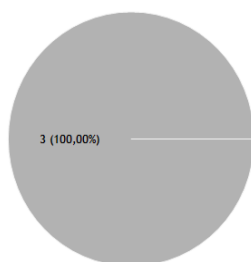
Populacja 2011

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

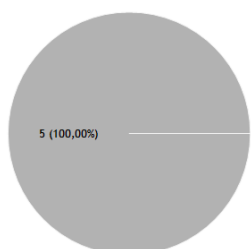

Siedlisko 2014

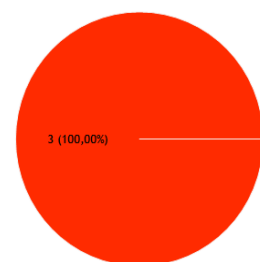
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Siedlisko 2011

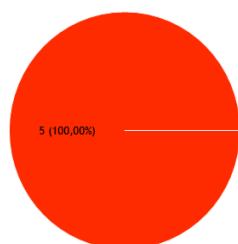

■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Perspektywy ochrony 2014

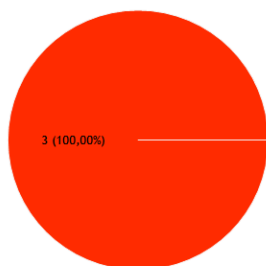
Perspektywy ochrony 2011

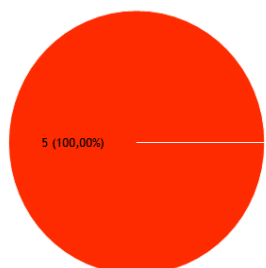
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Ocena ogólna 2014

Ocena ogólna 2011

■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowalający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Monitoring gatunku przeprowadzono na 5 stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym (Czerwony Bór, Jelonka oraz 3 w Czerwonym Borze).

Na żadnym ze stanowisk gatunku nie stwierdzono ani w roku 2011 ani w roku 2014, stąd złe (U2) **oceny populacji i perspektyw ochrony**. Stan siedliska nie jest znany ponieważ nie wiadomo jakie musi spełniać ono cechy, aby było odpowiednie dla gatunku (brak waloryzacji wynikający m.in. z braku obserwacji na czynnych stanowiskach gatunku umożliwiających porównania). Konsekwencją powyższego jest zła **ocena ogólna** w odniesieniu do wszystkich stanowisk.